

**Baltijos Asamblėjos Prezidentės Giedrės Purvaneckienės sveikinimo kalba
Šiaurės Tarybos ir Baltijos Asamblėjos seminare
„Baltarusija ir Rytų partnerystė po rinkimų Baltarusijoje“**

2015 m. gruodžio 7 d.
Vilnius

Mieli kolegos,

man didelė garbė ir be galo malonu pasveikinti šio seminaro dalyvius, susirinkusius šioje Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salėje.

Manau, kad simboliška, jog susirinkome būtent Konstitucijos salėje, kuri liudija tvirtą lietuvių ir visų Baltijos tautų įsipareigojimą Europos vertybėms – demokratijai, teisės viršenybei ir pilietinei visuomenei. Konstitucijos salės pavadinimas tik paliudija, kad lietuvių ir kitos Baltijos tautos pasirinko kelią, vedantį Europos ir transatlantinės šeimos link.

Mieli kolegos,

dar visai neseniai buvome Berlyno sienos griūties ir geležinės uždangos žlugimo liudininkai. Europai buvo suteikta proga kurti naują ateitį, o mums – galimybė pasvajoti apie nedalomą ir laisvą, demokratišką ir dinamišką, saugią ir patikimą Europą. Po Šaltojo karo įžengėme į taikos, stabilumo ir gerovės erą. Baltijos valstybės, Vyšegrado šalys, Baltarusija ir daugelis kitų valstybių atgavo savo nepriklausomybę. Padedamos ir remiamos Šiaurės, Beniliukso ir kitų draugiškų šalių, Baltijos valstybės ėjo keliu, vedančiu Europos ir transatlantinės šeimos link. Baltijos valstybių tautas šis kartais labai sudėtingas kelias atvedė į Europos Sąjungą ir NATO. Deja, bet kalbėdami apie Baltarusiją negalime pateikti panašaus pasakojimo su laiminga pabaiga.

Baltarusijos atvejis – tai didelis iššūkis ne tik demokratijos šalininkams, bet ir mokslininkams, nes ši šalis buvo gana abejinga bet kokiai politikai, kurios buvo imtasi jos atžvilgiu. Visi žinome ESBO Demokratinų institucijų ir žmogaus teisių biuro, ESBO Parlamentinės Asamblėjos ir Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos preliminarinius rezultatus ir išvadas dėl šių metų spalio 11 d. įvykusių Baltarusijos prezidento rinkimų. Baltarusijos politinė ir ekonominė padėtis kelia nerimą Europos valstybėms.

Europos Sąjungai plėtojant santykius su Baltarusija, prioritetas teikiamas demokratijai ir žmogaus teisėms. Tai yra pareikšta daugelyje oficialių dokumentų ir retorinių kreipimųsi į Baltarusiją. Tačiau, regis, Baltarusijos atvejis yra vienas iš sudėtingiausių ir ši šalis sunkiai priima permainas, tad Europos Sąjungai bus sunku tikėtis sėkmės siekiant demokratinų pokyčių. Baltarusijos pilietinės visuomenės veikėjas Vincukas Viačorka yra sakęs: „Europa Sąjunga yra sukaupusi daug politinės praktikos patirties, tačiau Baltarusija – ypatingas atvejis.“

Mieli kolegos,

manau, kad daugelis opozicijos politikų yra susirūpinę Europos Sąjungos ir visos tarptautinės bendruomenės suartėjimu su Baltarusija. Leiskite pasidalyti su Jumis nuomone, kodėl Baltijos jūros valstybių tarybos, Europos Sąjungos ar bet kurios kitos tarptautinės organizacijos akivaizdoje tarptautinė bendruomenė ieško būdų bendradarbiauti su Baltarusija.

Visų pirma, dėl poreikio spręsti bendras problemas ir aplinkos apsaugos grėsmes pasienio regionuose. Kitaip pasakius, negalėsime apsaugoti Baltijos jūros, jei neplėtosime bendrų aplinkos apsaugos projektų su Baltarusija, nes mus visus vienija bendra aplinka.

Antra, bendradarbiavimo žemiausioju lygmeniu politizavimas taip pat padeda kurti intensyvesnius ir patikimesnius santykius ir tai gali padidinti demokratinės socializacijos galimybes. Bendradarbiaudami ne aukščiausioju lygmeniu, europiečiai skleidžia Baltarusijoje ir savo pagrindines demokratijos vertybes.

Europos Sąjungos politika, kurios tikslas buvo perkelti Europos Sąjungos normatyvines taisykles už jos ribų ir sureguliuoti viešąją politiką visose politinio bendradarbiavimo su Baltarusija srityse, keitėsi taip, kad buvo sukurti nauji kanalai ir procedūrinės taisyklės „iš apačios į viršų“ principu paremtam dalyvavimui maždaug 78 politikos srityse. Šie nauji kanalai ir procedūrinės taisyklės sudaro galimybes viešojo sektoriaus subjektams rinktis skaidresnius, atskaitingesnius ir geriausią dalyvavimą užtikrinančius valdymo būdus. Funkcinis bendradarbiavimas pirmiausia sukuria galimybių demokratizacijai ir demokratinei socializacijai. Valstybės pareigūnams suteikiama galimybė ne tik mokytis, bet ir pritaikyti demokratinį valdymą kasdieniame administraciniame darbe.

Mieli kolegos,

pagrindiniai šio seminaro leitmotyvai turėtų būti dialogas, atvirumas ir pasitikėjimas. Tikrai viliojosi, kad mūsų šios dienos dialogas bus atviras ir paremtas abipusiu pasitikėjimu. Baltijos Asamblėjos vardu norėčiau padėkoti Šiaurės Tarybai už jos indėlį organizuojant šį seminarą.

Dabar norėčiau suteikti žodį kolegai iš Šiaurės Tarybos Hioskiuldurui Tórhalsonui.